

FANOVAR

Фановар

Нашрияи Донишгоҳи технологии Тоҷикистон

То ҷаҳон буд аз сари одам фароз,
Кас набуд аз роҳи дониш бениёз

4 ноябри соли 2017

№ 17-18
(71-72)

Иҷлосияи XVI қарори хирадмандона ва муҳимро қабул кард, ки Эмомалӣ Раҳмоновро ба ҳайси Сарвари давлат интихоб намуд. Маҳз, пас аз ин қарори барои кишвар тақдирсоз раванди сулҳ шакли воқеиро касб кард. Имрӯз таҷрибаи ҳалли мусолиҳатомези низоъ дар Тоҷикистон метавонад дар дигар нуқтаҳои даргири мухталифи ҷаҳон бомуваффақият истифода шавад.

Мартин Лиз, ректори Донишгоҳи сулҳи СММ

Сиёсатмадорро бо сифатҳои чун хирадмандиву ҷасурӣ, ҳадафмандӣ ва аз ҳама муҳимаш, бо тақия доштанаш ба дастгирии халқ мешиносанд. Вале боз омили дигари муҳим, ба андешаи ман, ин нақӯӣ мебошад, ки дар чашмони Эмомалӣ Раҳмон рӯшан аён аст.

Илҳом Алиев, Президенти Ҷумҳурии Озарбойҷон

Агар Рӯдакӣ адабиёти моро поя гузошта, Исмоили Сомонӣ нахустин давлати мутамаркази

халқи тоҷикро бунёд намуда, устод Садрриддин Айни пас аз ҳазор соли фаромӯшӣ забон ва адабиёти фановатманди тоҷикро инкишоф дода, аллома Бобоҷон Гафуров бо офаридани шоҳасари "Тоҷикон" нақши қаҳрамононаи халқи тоҷикро аз саҳифаҳои таърихи гумшудаю тороҷшуда чамъоварӣ намуда, роҳи пуршебу фарози таърихи халқро ба илми таърихи ҷаҳонӣ ворид сохта бошад, Эмомалӣ Раҳмон миллатро аз парокандагӣ ва мамлакатро аз фурӯпошӣ наҷот доданд. Кохи муҳташами сулҳро эъмор карда, тоҷиконро ҳамчун миллати дорои забон, фарҳанг ва таърихи қадима ба ҷаҳониён муаррифӣ намуданд ва Тоҷикистони муосиро дар арсаи олам ҳамчун давлати мустақил, дунявӣ ва демократӣ барқарор сохтанд. Аз ин лиҳоз, ба қадри ӯ расидан, ўро ҳифз кардану гиромӣ доштан, роҳи интихобкардашро идома додан, вазифаи ҳар шахси худогоҳу миллатдӯст ва ватанпарвар мебошад.

Аз хулосаи мақолаи рӯзно-манигор Шарифхон Тиллоев, "Набояд фаромӯш кард...", "Ҷумҳурият" 13 апрели соли 2017, №76

БА МУНОСИБАТИ 25-СОЛАГИИ ИҶЛОСИЯИ XVI ШҶРОИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Иҷлосияи таърихи 16-ум сохти конституциониро дар кишвари тозаистқилоли мо барқарор сохта, барои ташкил ва фаъолияти пурсамари тамоми сохторҳои давлатӣ асоси қонунӣ гузошт ва Созишномаи истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ мардуми бо амри таърих парешонгаштаи моро ба ҳам оварда, ваҳдати саросарии халқи Тоҷикистонро таъмин намуд ва барои тараққиёти минбаъдаи иқтисодӣ ва иҷтимоиву фарҳангии давлати соҳибистқилоламон заминаи бозътимод фароҳам овард.

Маҳз хиради азалии ва фарҳанги сулҳофари миллати шарафманди тоҷик буд, ки баъди ҳазор сол мо имкон пайдо намудем, то ба ҷомеаи башарӣ бо асола-ту хувияти миллии худ ворид гардем ва дар он мақоми шоиставу сазовори худро соҳиб шуда, манфиатҳои миллиамонро ҳимоя намоем.

Мо бояд ин имконияти дар ҳақиқат таърихири бисёр масъулона ва басо оқилона истифода намуда, истиқлоли Ватан, ягонагӣ ва ваҳдати миллиро таҳкими ҳамаҷониба бахшем. Ин исботи воқеии он хоҳад гардид, ки мо ворисони арзандаи гузаштагонӣ неқноми хеш мебошем.

Аз Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

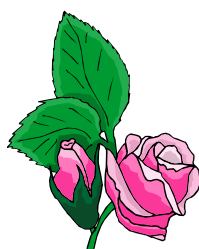
Иҷлосияи XVI Шӯрои Олии аз лиҳози моҳияти худ ба Эъломияи истиқлолияти Тоҷикистон баробарарзиш аст. Агар Эъломияи давлатеро бо номи Тоҷикистони соҳибистқилол эълон дошта бошад, пас Иҷлосияи XVI ҳамин давлатро аз фановашавӣ нигоҳ дошт ва миллати тоҷикро аз гирдобҳои нобудӣ берун кашид. Ба таъбири Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон "Иҷлосияи XVI Шӯрои Олии бо тақозои таърих натанҳо тифли дар гаҳвора будаи истиқлолиятро наҷот дод, балки тақдирӣ ояндаи ўро муайян сохт ва Тоҷикистони соҳибистқилолро ба сӯи ҷомеаи мутамаркази ва арзишҳои волои башарӣ ҳидоят намуд".

Мирзо Файзалӣ, Шоир халқии Тоҷикистон

БА ПЕШВОИ МИЛЛАТ

Вақте ки Тоҷикистон дар хоку хун ниҳон буд, Фармонравои мутлақ дорандаи камон буд, Пиру ҷавони кишвар ларзон зи бими ҷон буд, Сарсоню хонавайрон аз дасти ҷоҳилон буд. Ту омадӣ ба майдон, эй Пешвои миллат, Гаштӣ ба рӯзи сахтӣ мушқилкушои миллат. Эй Қаҳрамони миллат, Зӯру тавони миллат Гардида решапаиванд Ҷонат ба ҷони миллат. Дар даврае, ки мардум афтада буд ба хорӣ, Вақте ки тифлакнаш буданд бенаҳорӣ, Мехӯрд аҳли заҳмат кунҷораю ҷуворӣ, Мерафт сӯи ҳар дар бо нолаю ба зорӣ, Бо сӯз дарк кардӣ розу ниёзи миллат, Аз маргашон раҳондӣ, эй чорасози миллат. Эй ҷоннисори миллат, Эй бахтиёри миллат, Ҷаҳди зиёд кардӣ, Дар корзори миллат. Хуш гуфтааст шоир: "Бо ҷанг ҷанг кардӣ", Дар ҳифзи нанги миллат додӣ ту доди мардӣ, Дар ҷодаи ҳақиқат бо азм раҳ сипардӣ, Оре, ту бо ҷаҳолат як умр дар набардӣ, Паймони сулҳ басти бо гумраҳони миллат, Аз нестӣ раҳондӣ ному нишони миллат, Эй Пешвои миллат, Эй роҳнамои миллат, Шуд нақшаҳои некат, Сулҳу сафои миллат. Аз ёдҳо нарафта рӯзи сиёҳи тоҷик, Он давраи махуфу ҳоли табоҳи тоҷик, Дар синаҳост боқӣ пурсӯз оҳи тоҷик, Сад шукр, гашта равшан имрӯз роҳи тоҷик, Эмомалӣ Раҳмон! Аз туст бахти миллат, Сад сол зинда бошӣ, болои тахти миллат! Эй Пешвои миллат, Ҷастӣ бақои миллат, Эй Қаҳрамони миллат, Ҷонӣ ба ҷони миллат.

КОНСТИТУТСИЯ - САОДАТНОМАИ МИЛЛАТ

Ҷамқасбон ва донишҷӯёни азиз!

Мардуми шарифи Тоҷикистон, аз ҷумла мову Шумо ба шарофати Истиқлолияти воқеии кишварамон 23-юмин солгарди Рӯзи қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҷашн мегирем. Ба ин муносибат ҳар яки шуморо аз самими қалб табрику таҳният гуфта, бароятон саломативу хотири болида ва хонадонии осуда зеро осмони нурбахши истиқлолият, ки молмоли фазои ваҳдату якдигарфаҳмӣ бошад, таманно дорам.

Устодону донишҷӯёни гиромӣ, Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон тавре ёдовар гардидем, зодаи истиқлолияти давлатии кишвар буда, дар навбати худ он ҳамчун хуҷҷати тақдирсоз тақвиятбахшандаи ваҳдати миллӣ, ки асосгузори он Пешвои миллат, Президенти маҳбуби мамлакатамон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошанд.

Имрӯз мо шукргузор аз онем, ки маҳз сиёсати оқилонаю хирадмандонаи Сарвари давлатамон барои қабули чунин як хуҷҷати асосӣ - Конститутсияи кишвар аз ҷониби халқи азизи мо мусоидат намуду ба воситаи амали он зиндагии осоиштаву ҳаёти серу пур дар як муддати кӯтоҳ насибамон гардид.

Ифтихори мо имрӯз аз он аст, ки ҳамагӣ тайи 23 соли амали худ Конститутсияи мо моро дар давлатдорӣ ба ҷомеаи ҷаҳонӣ дар қатори давлатҳои аз нигоҳи сиёсату иқтисодӣ устувор муаррифӣ карда тавонист.

Табрикоти ректори донишгоҳ Амонзода Илҳом Темура ба муносибати 23-юмин солгарди Рӯзи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон

Конститутсияи Тоҷикистони соҳибистқилол, ки меъёрҳои он аз принсипи инсондӯстӣ манша мегиранд, ҳамчун хуҷҷати сарнавиштасози сиёсату ҳуқуқӣ эътироф гардида, дар он арзишҳои муҳими ҳаётӣ, изҳори ифода ва марому мақсади кулли сокинони кишвар ба таври возеҳ инъикос ёфтаанд.

Ба шарофати ин дастоварди олии халқи Тоҷикистон ба ҷомеаи ҷаҳонӣ бо сарбаландӣ эълон кард, ки соҳиби давлати соҳибихтиёри худ буда, дар ҳифзи дастовардҳо ва афзоишу таҳкими онҳо пайваста кӯшиш менамояд ва рушди соҳибихтиёрии давлати миллии хешро ҳадафи асосии худ қарор дода, барои тақвияти минбаъдаи он саъю талош меварзад.

Бо назардошти ба вуҷуд омадани дигаргуниҳои куллии дар ҳаёти сиёсату иқтисодӣ ва иҷтимоию ҳуқуқии кишвар 26 сентябри соли 1999, баъдан идомаи ислоҳоти сиёсату ҳуқуқӣ, инкишофи муносибатҳои нави ҷамъиятӣ, зарурияти танзими ҳуқуқии дигаргуниҳои иҷтимоию иқтисодӣ тақозо намуданд, ки меъёрҳои Конститутсия бори дигар таҳлил дода шаванд. Бо ин мақсад 22 июни соли 2003 ба Конститутсияи Тоҷикистон тағйиру иловаҳо ворид гардиданд ва кишвари азизамон ба шарофати хиради бузург ва фаросати сиёсии халқ ба сӯи таҳкими

пояҳои давлати демократию ҳуқуқбунёд қадами ҷиддӣ ва устувор гузошт.

Рушди устувори босуботи ҷомеа, баҳусус ҷомеаи муосири Тоҷикистон тақозо намуд, ки меъёрҳои Конститутсия бори дигар таҳлил дода шаванд. Аз ин рӯ, маротибаи сеюм бо роҳи раъйпурсии умумихалқӣ, 22 майи соли 2016 ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйироту иловаҳо ворид гардиданд. Онҳо ба рушди минбаъдаи равандҳои демократисозии ҳаёти ҷомеа, ҳуқуқу озодиҳои инсон ва кафолати риояю ҳифзи онҳо мусоидат намуданд.

Лозим ба ёдоварист, ки хусусияти асосии Конститутсияи Тоҷикистон миллӣ будани он ба шумор меравад. Дар асоси меъёрҳои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва иродаи халқ як қатор Қонунҳои миллӣ, аз қабили Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат", "Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон", "Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд" қабул гардиданд, ки мояи ифтихор ва нишонаи хувияти миллии мардуми тоҷик мебошанд.

Бори дигар солгарди Конститутсияи ҷумҳуриро бароятон табрик меғям.

ПЕШВОИ МИЛЛАТ - ДАВЛАТСОЗУ НОМБАРДОРИ ТОЧИКОН

Дар ташаккули ҳаёти сиёсӣ, иҷтимоӣ, иқтисодӣ, ҳуқуқию фарҳангии халқу миллатҳо шахсиятҳои таърихӣ ҳастанд, ки зиндагинома ва фаъолияти онҳо ба сарнавишти давлатдорӣ пайванди нугусастанӣ дорад. Таърих гувоҳ аст, гоҳе ки инсоният дар банди ҷаҳолат мемонд ва рисолати инсон будани худро фаромӯш мекард, Худованд пайғамбаре мефиристонид ва ё китоби роҳнамое нозил менамуд, то ин ки бани башарро аз ин вартаи ҳалокат раҳонад.

Ба монанди Куруши Кабир, ки ду ҳазору панҷсад сол пеш аз ин аввалин дастур - Эълонияи мондагори ҳуқуқи башарро дар ҷаридаи олам интишор дод, ки он барои қавмҳои гуногунмазаҳабу гуногунсуннат зиндагонии шоистаро пешниҳод намуд, бори нахуст дӯстию ҳамзистии халқҳоро ба маъноӣ қонун қафолат дод.

Ба монанди Исмоили Сомонӣ, ки тавонист дар замони пурзӯрии хилофати исломӣ ва таасуби руҳониёни ислом аз тобеияти хилофат даст кашад, мустақилияти комили давлатдорӣ худро барпо намояд, халқияти тоҷик ва забони тоҷикиро ҳифз намояд.

Миллати тоҷик дар охири асри XX, ки аввалин қадамҳои худро дар роҳи истиқлолият ме-

гузошт, ба хатари нобудшавӣ рӯ ба рӯ шуд ва ниёз ба як шахсияти наҷотбахш ва тавоно ба вучуд омад. Дар мамлакат беҳокимиятӣ ва бесарусомонии сиёсӣ ҳукмрон буд, обрӯи миллати тоҷик қоҳиш меёфт. Дар ҳамин айём, Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун муждаи ҳаёт, наҷотдиҳандаи миллат ва давлат ба майдони сиёсӣ баромад.

Эмомалӣ Раҳмон 19-ноябри соли 1992 дар шаҳри Хучанд, дар Иҷлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Раиси Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интихоб гардид. 6-ноябри соли 1994 бо роҳи овоздиҳии умумихалқӣ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон интихоб шуд.

Баъд аз ҳазор соли давлатдории Сомониён қисмат ба мардуми тоҷик фарзанди фарзонаву поксирит, парчамбардори нангу номуси миллӣ, посдори ваҳдати дӯстӣ ва сарвари арзандаву сазовореро дар шахсияти Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон арзонӣ дошт ва ӯ ба ҷанги ҳамватанӣ хотима бахшид, ободиву фаровониро ба мардуми тоҷик ҳада кард, сулҳро пойдор намуд, ки мавриди омӯзиши дӯстон ва душманони тоҷикон гашт. Ба фарзандони барӯманд ва шоистаи миллат номи қаҳрамонро

дод, то ин ки онҳо ҳамчун рисолати асолати миллӣ ва фахри тоҷикон бошанд.

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон 9-декабри соли 2015 Қонун "Дар бораи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат"-ро қабул намуд, ки баъдан рӯзи 18-уми декабри соли 2015 аз тарафи вакилони Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷонибдорӣ карда шуд. Эмомалӣ Раҳмон Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат шинохта шуд. Дар дебочаи Қонун чунин омадааст: "...Қонуни мазкур вазъи сиёсӣ ва ҳуқуқии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллатро ҳамчун бунёдгузори давлати соҳибистиклоли Тоҷикистон, сулҳу ваҳдати миллӣ муқаррар мекунад".

Унвони Асосгузори сулҳу ваҳдат - Пешвои миллат унвоне мебошад, ки ба Эмомалӣ Раҳмон барои хизматҳои бузургаш дар назди халқу тоҷик сазовор доништа шудааст.

**Қутбия Ҳомидова,
дотсенти кафедраи фа-
нҳои гуманитарии ДТТ,
Карамалишоҳ Карамали-
шоев, муаллими калони
кафедрои фаҳҳои
гуманитарии ДТТ.**

ТАРБИЯ ВА АРЗИШҲОИ МИЛЛӢ

Ба ҳама зарур аст, ки ба арзишҳои бузурги миллӣ аз қабилӣ Ватан, расму русум, урфу одат, оину маросим, фикру андеша, панду андарз, ҳикмати ақида, гуфтору ҳунаро, офаринишҳои миллию умумибашарӣ, истиқлолияти давлатӣ, забон ва таърихи пурғановати худ арҷгузори намуда, барои ғанитар гардидани он меҳнати пурсамар намояд.

Арзишҳои миллӣ ҳамчун қонун ба ҳукми анъана даромада моҳияти худро дар тӯли мавҷудияти зиндагии инсон нигоҳ дошта, ки онҳо тамоми соҳаҳои ҳаёти инсониро фаро мегиранду чун омили муҳим дар соҳаҳои гуногуни ҳаёт истифода мешаванд. Арзишҳои миллӣ барои танзим дар байни омма ҳамчун падидаи зарурӣ ба табақаи раҳнамо ва қонуну қоида хизмат мекунад.

Арзишҳои миллӣ, расму оин, одат, муносибати одамон, воқеият, эътиқод, эҳтиром, талаботҳои маърифату фаъолияти одамонро дар бар мегирад. Дар ин маънӣ мафҳуми тарбия, насиҳат ва дар заминаи он арзиши ҳаёти моддӣ, иқтисодӣ сиёсӣ, иҷтимоӣ, маънавий ҷаҳонбинӣ ва фарҳангии ҷомеа ро ифода менамояд.

Мазмуни тарбия, насиҳат, дар ин заминаи рушди арзишҳои миллӣ гуногуншакл буда, дар худ мафҳумоти муносиботи моддӣ, сиёсӣ, иҷтимоӣ, илмӣ-техникӣ, низомӣ, ахлоқӣ, ҷамъиятӣ, динӣ, инчунин ҳаёти маънавий, иқтисодӣ, сиёсӣ, фарҳангӣ, ҳуқуқӣ, педагогӣ, фалсафӣ, ҷамъиятиро дар бар мегиранд, ки онҳо хосаи халқ ва миллатҳои мутараққии ҷаҳони муосир мебошанд.

Бояд гуфт, ки на ҳамаи вожаҳои, ки байни халқу миллатҳо маълуманд, арзиши маънидод карданро доранд, танҳо дастоварди барҷаста ва муқаддасоти онҳо ба арзишҳои миллӣ ва умумибашарӣ шомиланд.

Муаллифони машриқзамин роҷеъ ба моҳияти тарбиявӣ, хосияти насиҳат, арзишҳои миллӣ, панду андарзҳо изҳори ақида карда судбахшии чунин андарзҳоро изҳор намуданд.

Аз Ҷалолитдин Румӣ:

Аз насиҳат ноқисон комил шаванд,

В-аз насиҳат мудбирон муқбил шаванд.

Аз насиҳат тоза гардад ҳар диле,

В-аз насиҳат ҳал шавад ҳар мушкиле.

Аз гуфтаҳои бузургони аҳли илм бар меояд, ки инсон дар муддати вучудияти худ муҳтоҷи тарбияву насиҳат мебошад. Насиҳат кинаву адоватро

аз қалби инсон дур карда, ҳиссиёти бадбинӣ ва рафтори бадро берун намуда, ба инсондӯстӣ табиғат менамояд.

Ҳофизи ширинсухан дар боби тарбияву насиҳат чунин ибрози ақида карда гуфтааст:

Насиҳат гӯш кун чоно, ки аз ҷон дӯсттар доранд,

Ҷавонони саодатманд панди пири доноро.

Ӯ барои саодатмандӣ усули тарбияро дар насиҳат дидааст. Устод тарбия, насиҳат ва арзишҳои миллӣ, ахлоқи миллатро орифона ва оқилона ба назм даровардааст, ки қарнҳо инҷониб дар маърифати қонуни ҷамъияти мутамадин хизмати бебаҳоӣ кардааст.

Дар рушди фарҳангу арзишҳои миллӣ маданияти гузаштаи тоҷику форс, мактабҳои нақши беандозае мебозиданд. Дар макотиб таълим, тарбия, насиҳат, панду андарз, илму адаб, ахлоқи ҳамида, омӯзонида мешуд. Ин муваффақиятҳо пайваस्ताгии он рӯзгор буд ва имрӯз халқу тоҷик соҳиби чунин арзишҳои воло гардида дар арсаи ҷаҳонӣ соҳиби мартабаи баланде гаштааст.

Асоси маданияти фарҳангии давлати мо, тавасути тағйирёбии ҳамаҷонибаи таърихи ибратомӯзи халқ, мероси гаронбаҳои адабии миллати куҳанбунёди мо, арзишҳои милливу умумибашарӣ, баланд бардоштани сатҳи худшиносиву ҳудодоҳӣ, ифтихори миллӣ, эҳсоси баланди ватандӯстиву ватанпарастии ҳар фарди ҷомеа, дар дастоварди тақдими ваҳдати миллӣ ва истиқлолияти ватанамон ҳамеша дар суҳанрониҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид мегарданд.

Омӯзиши масоили тарбия, насиҳат, дар ин замина бозефтҳои арзишҳои миллӣ тариқи таҷрибаи гузаштаи халқамон аз қадим то замони истиқлоли кунунӣ, моҳияти калоне дорад. Ин моро ба самти беҳтар аз худ намудани фарҳанги аҷдодӣ раҳнамун намуда, ба қуллаи мурод мерасонад. Ҳадафи баррасӣ, моҳият, мақсад, вазифаи арзишҳои миллӣ дар ҳаёт, фаъолият ва ташаккули хулқу одоби инсонӣ ва сифатҳои волоии инсон аст. Бешубҳа, гуфта метавонем, ки ҳама шаклҳои арзишҳои миллӣ барои беҳбудии тарзи зиндагии инсон, ҳаёт, фаъолият, ахлоку одоби он равона карда шудааст.

**З. Р. Юсупова,
муовини ректор оид ба тарбия**

**Ба ифтихори 25- умин солгарди
Рӯзи Парчами Ҷумҳурии Тоҷикистон**

ПАРЧАМАТ ПАРАФШОН БОД, ТОҶИКИСТОНИ АЗИЗ!

Парчами миллии мо, ки аз қабули он 25 сол сипарӣ мегардад, нишона аз таърихи чандинҳазорсолаи халқи бузургамон буда, мардуми ин сарзамин дар ҳар давраи таърихӣ маҳз зери Парчами миллии худ ба ваҳдату ягонагӣ ва пешрафту шукуфой расидаанд. Ҳар сол 24 ноябр мардуми шарифи Тоҷикистон Рӯзи Парчами миллиро ботантана ҷашн мегиранд.

Зимнан, Парчам аз замони қадим ҳамчун рамзи ваҳдату ягонагӣ, ҳамдигарфаҳмиву иттиҳоди халқу миллатҳои сокини ҳар сарзамин ва муборизаи онҳо барои озодӣ шинохта мешавад. Дар парчам нишонаҳои муҳиму арзишманди фарҳанги ҳар як халқу миллат, роҳи таърихӣ тайкардаи он ва дигар аломатҳои ифодакунандаи истиқлолияти давлат инъикос меёбанд. Ниёгони арҷманди мо ҳазорсолаҳо таҳти парчами ҳеш саф кашаида, ватану миллат, номусу озодӣ, забону фарҳанг ва марзу буми аҷдодиро ҳимоя кардаанд. Яъне парчами давлатӣ баёнгари ҳақиқии мавҷудияти миллати соҳибдавлати тоҷик бо тамоми ғановату асолати таърихиву фарҳангӣ ва ҳуқуқии он аст. Дар парчами кишвари мо даъват ба иттиҳоду сарҷамъӣ, нангу номус, ватандӯстиву ватанпарастӣ, ҳимояи марзу бум, саъю талош барои эътимори ҷомеаи адолатпарвар ва инсонияту башардӯстии миллати мо таҷассум гардидааст.

Рӯзи Парчами Ҷумҳурии Тоҷикистон бори нахуст ҳамчун иди миллӣ 24 ноябри соли 2009 бо ифтихор аз давлату давлатдорӣ ва соҳибистиклолию соҳибистиёрӣ ҷашн гирифта шуд. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, дар он рӯз мардуми шарифи мамлакат ва ҳамватанони бурунмарзиро ба ифтихори ин ҷашни нави миллӣ ва давлатӣ табрик намуда, зикр намуда буданд, ки Парчами имрӯзаи давлатӣ яке аз рамзҳои муҳими истиқлолияти миллӣ ва давлатдорӣ муосирӣ мо, таҷассумгари асосҳои таърихӣ ва рамзҳои давлатдорӣ гузаштаи тоҷикон, инчунин ифодакунандаи мақсаду маром ва орзуву ормонҳои тамоми мардуми Тоҷикистон мебошад.

Бешак, Парчами давлати Тоҷикистони соҳибистиклол чун рамзи баҳту саодат, сарсабзӣю хуррамай ва сарбаландии миллату давлати тоҷикон, мақсаду ҳадафҳои созандаи ин миллати тамаддунофарро дар баландтарин минбарҳо ҷилвагар менамояд, ки ин боиси ифтихори ҳар як тоҷику тоҷикистонист. Гузаштагони мо дар парчам рангҳои сурх, зард, бунафш ва кабудро якҷо бо рамзҳои мухталифи оини ҷавонмардиву тавоноӣ истифода менамуданд. Имрӯз бошад, Парчами ҷумҳурии азизамон се ранг-сурх, сафед, сабزو дар бар дорад. Ҳанӯз дар ливои Куруши Кабир тасвири уқоб, ки нишонаи қудрату тавоноист, нақш гардида буд, ки он парчам рамзи як давлати нерӯманди замона ба ҳисоб мерафт. Ҳамчунин метавон аз ливои Коваи бузург ёдовар шуд, ки нишонаи равшани меросияти муборизаву ҷоннисориҳои ниёгони мо мебошад. Рангу аломатҳои парчам ифодагари воқеияти роҳи таърихӣ халқи бостонии мост.

Парчами давлатӣ тамоми сокинони кишварро ба ифтихор аз давлату давлатдорӣ, тақдими истиқлолияти миллӣ, ҳифзи дастовардҳои он ва пеш аз ҳама, ваҳдати миллӣ ва саъю талоши пайваста ба хотири ободии сарзамини аҷдодӣ раҳнамун месозад.

Бо дидану шунидан ва ба забон овардани вожаҳои Ватан, Парчам, Нишон, Суруди миллӣ, Забони давлатӣ, Президент, марзу буми Тоҷикистон касро беихтиёр ҳисси меҳанпарастӣю ифтихор аз Ватану ватандорӣ фаро мегирад ва чунин эҳсосоти гарм, махсусан дар замони соҳибистиклолии Тоҷикистон азиз, зери мавҷҳои Парчами давлатӣ боз ҳам фараҳбахшу гуворо ба ҷилва меоянд.

Ф. Кабилов, муовини декани ФТИС

ПЕШВОИ МИЛЛАТ ҲОМӢ ВА РАҲНАМОИ ҶАВОНОН

Ҳифзи истиқлолият, эҳтироми рамзҳои давлатӣ ва фарҳанги миллӣ, гиромӣ доштани сунату арзишҳои он вазифаи муқаддаси ҳар як фарди боору номуси миллат, аз ҷумла мо ҷавонон мебошад. Вобаста ба ин, мо ҷавонон вазифадорем, ки андеша ва мафкураи миллиро ҳамчун омили муҳимтарини худогоҳиву худшиносӣ боз ҳам зиёдтар талқин намоем ва онро ба сифати яке аз рӯкҳои давлатдорӣ посу гиромӣ дорем.

Бале, мо ҷавонони имрӯза дар ҳар кӯҷе бошем, бояд ҳисси баланди миллӣ дошта бошем, бо миллат, Ватан, забону фарҳанги миллии худ ва давлати соҳибистиқлоли хеш ифтихор намоем ва ҳамзамон барои ҷимояи онҳо ҳамеша омода ва ҳушёр далер бошем.

Дар ин роҳи пуршебу фароз, вале боифтихор устуворона қадам мондану илму таълим гирифтан, дониш омӯختан ва дар ободу бунёдкории Ватани маҳбубамон ҳисса гузоштан вазифаи муқаддаси ҳар як инсонӣ бедордил, ҷавони равшанзамир ва кулли шаҳравандони бонангу номуси мамлакат мебошанд. Зеро фарзанди инсон ҳар коре мекунад, рӯ ба фардо дорад. Ояндаи ҳар халқу кишвар ба ворисони он пайванди қавӣ дорад.

Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ноил шудан ба дастовардҳои муҳим дар ҳаёти иқтисодиву иҷтимоӣ, сиёсиву фарҳангии ҷавонон на-

қши босазо гузошта, ба ташаккули сиёсати давлатии ҷавонон ва тадриҷан фароҳам овардани имкониятҳои васеи рушду тақомули ҷавонон дар шароити мураккаби тағйирёбии сохториву ҷамъиятӣ мусоидат намуд, ки саҳми ҷавонон дар ин раванд хеле самарабахш арзёбӣ мегардад.

Дастоварди назарраси соҳаи таъсиси мақоми давлатии ваколатдор дар сохтори Ҳукумат - Кумитаи кор бо ҷавонони назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад. 23-майи соли 1997 Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон дар Театри давлатӣ - академии опера ва балети Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни бо намояндагони ҷавонони мамлакат мулоқот карданд. Дар он роҳбарони як қатор вазорату идораҳои кишвар, намоёндагони аҳли адаб, собиқадорони ҷангу меҳнат, роҳбарони шаҳру ноҳияҳо ширкат варзиданд. Эмомалӣ Раҳмон дар назди ҷавонон суҳан карда, дар бораи мақоми созандагии ҷавонон дар ҷомеа чунин ибрози андеша намуд: "Давлат метавонад ба ҷавонон пурра така кунад". Инак, 20 сол аст, ки мақомоти давлатии ваколатдор дар соҳаи ҷавонон дар тамоми шаҳру ноҳияҳои мамлакат сиёсати давлатии ҷавононро амалӣ менамояд.

Воҳуриҳои пайвасти Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат бо намоёндагони ҷавонони кишвар собит менамояд, ки Сарвари давлат ба нерӯи созанда ва пешбарандаи ҷавонон итминони зиёд дорад. Аз ин рӯ, ҳар мулоқот бо ҷавонони кишвар бо падидаи ҷолиб ва ташаббуси наҷиб оғоз меёбад. Маҳз дар заминаи ташаббуси қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қарори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22 майи соли 1998 - 23 май "Рӯзи ҷавонони Тоҷикистон" эълон гардид. Аз соли 1998 инҷониб дар кишвар 23 май ба таври расмӣ ҳам-

чун Рӯзи ҷавонони Тоҷикистон қайд мегардад, ки ин аз мавқеъ ва мақоми хосса доштани ҷавонон гувоҳӣ дода, як навъ арҷгузорӣ ба нақши созанда ва нерӯи навоар будани ҷавонони кишвар аст.

Дар ҷаҳони муосир рӯ овардан ба масъалаи ҷавонон ва истифода аз имкониятҳои зеҳниву ҷисмонӣ яке аз шартҳои ноил шудан ба инкишофи устувори давлат ва ҷомеа мебошад. Бояд зикр кард, ки дар замони ба сари қудрат омадани Эмомалӣ Раҳмон дар ҷомеаи тозаистиқлоли тоҷикон шинохти арзишҳои умимиллии таърихиву фарҳангӣ, худогоҳиву худшиносӣ, ватандӯстиву ватанпарастӣ, ифтихори миллӣ, нангу номуси ватандорӣ густариш ёфт, ки ин ба рушди маънавии ҷавонон таъсири бузург мерасонад.

Оре, мо ҷавонон қувваи бузург, такаҷоҳи бозътимод ва ояндаи миллати фарҳангиву тамаддунсози тоҷик ҳастем ва дар сарнавишти имрӯзу ояндаи Тоҷикистони соҳибистиқлол нақши бузург дорем. Бояд амиқ дарк намоем, ки вазифаи асосамон дар марҳалаи кунунӣ пеш аз ҳама омӯзиши илму дониш, аз худ намудани воситаҳои техникаи замонавӣ ва дастовардҳои технологияи муосир, таҳкими ваҳдати миллӣ ва ҳифзи пойдеории сулҳу амнияти сарзамин, хизмати содиқона ба Ватан ва тарбия ёфтандар руҳияи ватандӯстиву ватанпарастӣ иборат аст.

Таъкидҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба хотирам меояд, ки мегӯяд "Дар солҳои вазнин тамоми фикру андешаи ман ҳамчун Сарвари давлат дар баробари таъмин намудани сулҳу оромии кишвар ва ҳалли масъалаҳои маориф ва дастгирии ин соҳаи барои ҷомеа ва давлат ниҳоят муҳим банд буд. Ва чунон ки мушоҳида мекунед, ман ҳамаи имконияту ва-

силаҳоро ба хотири таҳким баҳшидани пояи илму маориф равона карда, ба рушди ин соҳаи муҳими иҷтимоӣ диққати махсус медиҳам ва ин масъаларо ҳамчун самти афзалиятноки сиёсати давлат ва ҳукумат бо истифода аз тамоми захираву имкониятҳо дастгирӣ менамоям". Маҳз садоқату самимияти хосса, эҳсоси баланди меҳанпарстию ифтихори ватандорӣ, ғамхорию назари хайрхоҳона ба халқу миллати куҳантамдун ва ниҳоди поки қалби саршор аз муҳаббати инсонии Эмомалӣ Раҳмон сол ба сол боварию эътимоди ҷавононро ба ояндаи нек қавитару устувортар мегардонад.

Дар баробари соҳибватан будан ва аз давлати соҳибистиқлоли худ ифтихор доштан ҳар як фарди миллат, пеш аз ҳама мо ҷавонон вазифадорем, ки барои ободу зебо гардонидани сарзамини аҷдодӣ, нерӯманд гардонидани давлати миллӣ ва таҳкими нуфузу эътибори он дар арсаи байналмилалӣ ҳамеша саъю талош намоем.

Боиси ифтихор аст, ки имрӯз мо ҷавонон атрофи мафҳумҳои худшиносӣ, худогоҳӣ ва хувияти миллӣ озодона ибрози андеша менамоем, ки ин далели ташаккули мафкураи соҳибватанӣ ва ҳештаншиносии насли созандаи кишварамон арзёбӣ мегардад.

Барои дастгириву ҳавасмандгардонии ҷавонон тӯли солҳои истиқлолият як қатор имтиёзҳо аз қабали стипендияҳои президентӣ ва номӣ, квотаи президентӣ, стипендияи байналмилалӣ президентӣ "Дурахшандагон", грантҳои Ҳукумати Тоҷикистон барои ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар соҳаи тарбияи ватанпарастии ҷавонон, ҷоиза ба номи Исмоили Сомонӣ барои олимони ҷавон, дастгириҳои давлатӣ оид ба ҷудо кардани манзил ва қитъаи замин муқаррар шуда, ҷалби ҷавонони лаёқатманд ба идоракунии

давлатӣ ва пешбарии онҳо ба мансабҳои роҳбарикунанда чун зуҳуроти ғамхорию доимии Ҳукумати мамлакат мунтазам идома дорад.

Боиси хушнудист, ки имрӯз бо амалӣ гардидани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти илмӣ ва сиёсати давлатӣ оид ба илму техника" дар муассисаҳои таълимӣ сафи ҷавонони соҳибзавқу эҷодкор афзуда, ҷавонони лаёқатманд ба корҳои илмиву инноватсионӣ бештар ҷалб карда мешаванд ва сифати корҳои илмиву таҳқиқотӣ ва тайёр кардани кадрҳои илмӣ дар муассисаҳои таълимиву илмӣ кишвар сол аз сол бештар мегардад.

Ҳамчунин, давлат ва Ҳукумати Тоҷикистон ба раванди омода намудани олимони ҷавон вобаста ба талаботи соҳаҳои гуногуни кишвар таваҷҷуҳи махсус зоҳир намуда, дар давоми солҳои истиқлолият барои дастгирии ҷавонони соҳибистеъдоду лаёқатманд тадбирҳои мушаххас андешида истодааст.

Аз ин рӯ, мо ҷавононро зарур аст, ки ҷавобан ба ин ғамхориҳои сарвари маҳбубамон тамоми саъю кӯшиши худро ба донишандӯзӣ, интиҳоби касбу ҳунарҳои муосир, рушди илму техника ва ҷимояи Ватан равона созем.

Ватанро дӯст доштан, аз он ифтихор кардан, барои ҷимояи он омода будан, ба қадри сулҳу субот, осудагиву ваҳдат ва истиқлолият расидан, шуқронаи соҳибватаниву соҳибдавлатиро ба ҷо овардан аз ҷумлаи арзишҳои мебошанд, ки мо ҷавонон бояд онҳоро дастури зиндагии ҳаррӯзаи худ қарор диҳем ва итминон дошта бошем, ки танҳо дар ҳамин сурат мо метавонем кишвари воқеан ободу пешрафта ва тавоно бунёд намоем.

Мутрибахон Эшонова,
муаллими калони кафедраи забони тоҷикии ДТТ

СОДИКИ ЗАВҚӢ

РАҲНАМОИ ХАЛҚ

Пешвои мо ҳабибу ғамгусори миллат аст, Ибтиқори корхояш ифтихори миллат аст.

Мешукуфад аз кудуми неки ӯ гулҳои меҳр, Фаслҳои умри ваҳдатро баҳори миллат аст.

Офтоби бахти ӯ равшан кард роҳи мурод, Раҳнамои халқи мо, авҷу барори миллат аст.

Азми ӯ дар зиндагонӣ баҳри сулҳу оштист, Кӯҳи побарҷои кишвар, нангу ори миллат аст.

Дод дарси зиндагӣ бар мардуми ориабар, Раҳнамову раҳбару омӯзгори миллат аст.

Сахт дорад торҳои меҳрро баски ба дил, Шаҳсутуни давлати пояндадори миллат аст.

МО БАҲОРИ МЕҲАНЕМ

Дар ҷаҳони пурҳазону мо баҳори меҳанем, Мо баҳори гулфишони бобарори меҳанем. Ҳар баҳори навҷавонӣ як баҳори меҳан аст, Мо баҳори нангу ори рӯзгори меҳанем. Ҳар шиори ҷоннисориҳо аз баҳри Ватан, Бо тамоми ҳастии худ, ҷоннисори меҳанем. Ҳар ки мегӯяд Ватан, бояд ватандорӣ кунад, Дар ватандорӣ азизон, мо нисори меҳанем. Дӯстдори бешуморанд, дӯстони ин Ватан, Дар ҳисоби садҳазори бешумори меҳанем. Аз ниёгон аст мерос ин ватандорӣ ба мо, Чун ниёгон ҷонсупору раҳгузори меҳанем. Ҳаст Суҳайлӣ дар ниҳодат ишқи зебои Ватан, То ҷаҳон ҳаст дар забон доим шиори меҳанем.

Суҳайлӣ Камолов, донишҷӯи курси 1-уми ихтисоси 1-25 010410мТ

БА ИФТИХОРИ РӢЗИ КОНСТИТУТСИЯ

Тибқи нақша-чорабиниҳои департаменти корҳои тарбиявӣ 3-юми ноябри соли ҷорӣ дар толори Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ба муносибати 23-юмин солгарди Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷамъомад доир гардид, ки дар он дар баробари ҳайати устодону донишҷӯёни донишгоҳ, меҳмонон - судяҳои Суди шаҳри Душанбе Азизматзода Хуршед ва Ҳафиззода Темур, мудири шуъбаи таблиғот ва иттилооти Кумитаи иҷроияи ҲХДТ дар ноҳияи Фирдавсӣ Сафарзода Зӯҳро, мудири шуъбаи кор бо ҷавонони Кумитаи иҷроияи ҲХДТ дар ноҳияи Фирдавсӣ Исмаилов Расулов иштирок доштанд.

Воҳуриро муовини ректор оид ба илм ва татбиқот Ҳақимов Ф.Қ. оғоз намуда, ба таври мухтасар дар бораи Конститутсия, аҳамият ва зарурати ворид намудани тағйиру иловаҳо бар он суҳанронӣ намуд.

Сипас, Азизматзода Хуршед дар маърузаи худ оид ба моддаҳои алоҳидаи Конститутсия, тағйиру иловаҳо ба он маълумоти муфассал дода, дар он нақши Асосгузори сулҳу ваҳдати

миллӣ - Пешвои миллат, Президенти кишвар мухтарам Эмомалӣ Раҳмонро беназир арзёбӣ кард.

Сафарзода Зӯҳро бошад, дар барномадаш қайд намуд, ки ҳизбҳои сиёсӣ, аз ҷумлаи ҲХДТ дар мамлакат тибқи Конститутсияи Тоҷикистон фаъолият менамоянд. Боиси хушнудист ки гуфт ӯ, аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти кишвар мухтарам Эмомалӣ

Раҳмон соли 2017 Соли ҷавонон эълон гардид. Дар ҷавоб ба ин ва дигар ғамхориҳои Пешвои муаззами кишвар ҷавонон бояд шабу рӯз заҳмат кашанд, тамоми илмҳои замонавиро аз худ намоянд ва созандагони имрӯзу фардои кишвари азизамон бошанд.

Воҳуриро Ҳақимов Ф.Қ. ҷамъбаст карда, қайд намуд, ки нақш ва мавқеи Конститутсия дар ҳаёти ҷомеа хеле муҳим буда, он муайянкунандаи салоҳиятҳои мақомоти давлатӣ, иқтисодӣ ва соҳаҳои дигари ҳаётӣ ва соҳаҳои ҳуқуқҳои инсон мебошад.

Н. Гулбекова,
мудири шуъбаи тарғибот,
Ф. Табаров, мудири шуъбаи
кор бо ҷавонон ва варзиш

ҲАМДАРДӢ

Раёсати Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ба доктори илмҳои техникӣ, профессори кафедраи технологияи маснуоти нассочӣ Ишматов Аскаралӣ Бозорович бинобар даргузашти

АПААШ

изҳори ҳамдардӣ намуда, ба аҳли оила ва наздикону пайвандонаш сабри ҷамил хоҳонанд.

Раёсати Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ба мутахассиси шуъбаи стандартҳои барномаи таълимӣ донишгоҳ Бобоҷон Шокаримов нисбати вафоти

ПАДАРАШ

ҳамдардӣ баён карда, ба ӯ ва хешовандону наздиконаш сабри ҷамил хоҳонанд.

Развитие любой науки имеет свои предпосылки. Первое, зарожению информатики как науки способствовали появление ЭВМ и кибернетика. В 50 - 60 годы, все что было связано с решениями задач с помощью ЭВМ, включали в раздел кибернетики. С другой стороны, появление ЭВМ открыло дорогу к широкому применению математики для решения различных прикладных задач. Эти исследования начали относиться к прикладной математике.

Термин информатика начали использовать в конце 70-х годов прошлого века. В англоязычной литературе все те задачи, которые решались с помощью ЭВМ начали называть "Computer Science", а чуть позже французы ввели термин "Информатика".

Как отмечал академик А.П. Ершов, в современных условиях термин информатика "вводится в русский язык в новом и куда более широком значении, именно как название фундаментальной естественной науки, изучающей процессы передачи и обработки информации. Попытку определить, что же такое современная информатика, сделал в 1978 г. Международный конгресс по информатике: "Понятие информатики охватывает области, связанные с разработкой, созданием, использованием и материально-техническим обслуживанием систем обработки информации, включая машины, оборудование, математическое обеспечение, организационные аспекты, а также комплексы промышленного, коммерческого, административного и социального воздействия".

В 1982 году в Москве состоялась первая всесоюзная конференция по информатике по инициативе академика Моисеева Н.Н., в работе которой участвовали все ведущие ученые СССР. На этом семинаре понятие информатики как науку сформулировали как триаду "Модель - Алгоритм - Программа".

Параллельно с зарождением и развитием информатики СССР, основы её становления в Таджикистане, прежде всего в виде плановой и широкомасштабной подготовки кадров по информатике, как отмечает академик Усманов З.Д., в своей статье "Зарождение математической науки в Советском Таджикистане" способствовали два важных мероприятия Правительства Республики - организация в 50-х годах подготовки молодых специалистов - математиков в Таджикском государственном университете и образование в 1957 году в Академии наук Отдела физики и математики, в которой началось формирование научно-исследовательского математического коллектива".

Часть математического коллектива начала заниматься прикладными задачами математики, а появление ЭВМ в Математическом институте открыли широкие возможности для применения математики в решение различных научных и народнохозяйственных задач. Учитывая специфику развития прикладной математики с применением ЭВМ, в 1976 году был организован Вычислительный центр АН Таджикистана в составе 29 человек под руководством члена-корреспондента, а впоследствии академика Усманова З.Д. Столь немногочисленному научному коллективу и его молодому руководителю предоставили широкие возможности самостоятельно определять научные направления, ориентированные на интересы народного хозяйства Таджикистана.

РАЗВИТИЕ ИНФОРМАТИКИ ТАДЖИКИСТАНА

Учитывая масштабы предстоящей деятельности, ответственность перед руководством Республики в развитии принципиально нового научного направления, сотрудники ВЦ Академии наук прежде всего приступили к разработке перспективного плана подготовки высококвалифицированных кадров. На этом пути были сформулированы два наиболее актуальных направления деятельности:

1. Привлечение ведущих ученых СССР для участия в г. Душанбе в различных научно-организационных и практических конференциях и семинарах на базе ВЦ, в ходе которых определялись научные проблемы, особо актуальные в ближайшем будущем для нужд народного хозяйства; оформленные в виде научных тем для дополнительного финансирования они представлялись в ГКНТ СССР, где и получали необходимую поддержку.

2. Подготовка высококвалифицированных научных кадров на базе лучших студенческой молодежи вузов Республики, в первую очередь выпускников механико-математического факультета Таджикского государственного университета имени В.И. Ленина.

В конце 70-х годов по замыслу академика Усманова З.Д. начал формироваться научный профиль ВЦ, нацеленный на проектирование "Машины знаний" комплексного развития горного региона. Была создана концептуальная модель развития региона на примере Вахшской долины, предусматривавшая разработку математических моделей, алгоритмов и программных комплексов для прогнозирования экономического развития региона, исследования взаимодействия природных и хозяйственных систем, управления каскадом водохранилищ реки Вахш для обеспечения ирригации и выработки электроэнергии, роста сельскохозяйственных растений (хлопчатника, зерновых), проектирования баз почвенных, метеорологических и демографических данных, а также данных о загрязнении атмосферы, для изучения динамики пустынного сообщества заповедника "Тигровой балки" и др.

Для решения разнообразных задач проектирования "Машины знаний" Усманов З.Д., понимая важность научной-организационной работы в период становления новых научных направлений, обратил особое внимание на подготовку высококвалифицированных научных кадров путем отправки молодых перспективных и наиболее подготовленных выпускников ВУЗов Таджикистана, в первую очередь выпускников механико-математического факультета ТГУ им. В.И. Ленина, в ведущие научные центры СССР. До отправки молодого специалиста на стажировку с последующим поступлением в целевую аспирантуру, Усманов З.Д. вначале сам подбирал научного руководителя, выходил на контакт и обсуждал с ним необходимые направления исследований в рамках "Машины знаний". Затем с учетом степени подготовки молодого специалиста подбирал к нему научного руководителя, принимая во внимание духовную и интеллектуальную совместимость характеров ученика и учителя. После этого молодой специалист отправлялся на стажировку и учебу в аспирантуру.

В результате применения такой модели подготовки кадров, за короткий период с конца 70-х и первой половины 80-х годов более 30 молодых специалистов ВЦ Академии наук прошли обучение в аспирантуру в различных научных центрах городов Москвы, Ленинграда, Киева и Дубны. В качестве их научных руководителей были такие всемирно известные ученые, как Моисеев Н.Н., Самарский А.А., Петров А.А., Свиричев Ю.М., Журавлев Ю.И., Говорун Н.Н., Мещеряков Н.Г., Васильев В.И., Иванилов Ю.П., Решетников, В.Н., Нестеренко Г.С. и другие.

З.Д. Усманов лично контролировал ход учебы стажеров и аспиран-

тов, регулярно встречаясь с ними. Одновременно с этим он, встречаясь с научными руководителями, корректировал решаемые задачи с учетом будущих потребностей Республики. Эти усилия начали приносить первые плоды уже в начале 80-х годов. Появились первые оспетленные кадры по новым направлениям развития информатики и среди них - А.Гафоров (распознавание образов), П.А.Пулатов (мат. моделирование), С. Наврузов (моделирование управления водными ресурсами), М.Юсупов (моделирование управления ростовыми процессами и урожайностью хлопчатника), Ю.Горелов (искусственный интеллект), а в дальнейшем к ним присоединились Х.Махсудов (дискретная геометрия), Б.Бобоходжаев (мат. экономика), Р.Садуллаев (моделирование роста куста хлопчатника), М.Ганиев (базы данных), М.Умаров (САПР), З.Фозилов (машинное обучение), У.Хайтова (мат.экология), Н.Муртазаев (инф. базы), А.Полищук (моделирование технол. процессов), М.Раджабова (оптимальное управление), Р.Турсунов (мат.экология), Р.Цой (распознавание), Х.Хамдамова (информ. системы), М. Гулямов и др.

За период 80 - 90х годов более 30 молодых сотрудников ВЦ большую школу современной информатики и стали специалистами высокой квалификации.

Сотрудниками ВЦ АН Таджикистана был выполнен ряд важных исследований. В сотрудничестве с учеными Института зоологии и паразитологии АН Таджикской ССР была разработана математическая модель интегрированный метод борьбы с вредителями хлопчатника, которая позволяет оценивать оптимальные масштабы применения химических и биологических средств защиты урожая хлопчатника от его вредителей (М.К. Юнусов, Ю.И. Горелов, У. Хайтова, М. Гулямов).

В сотрудничестве с Отделом охраны и рационального использования природных ресурсов была создана математическая модель прогнозирования динамики численности видов тугойнодушной части экосистемы заповедника "Тигровая балка" (З.Д. Усманов, Г.Н. Сапожников, М.А. Исмаилов, С.В. Черенков, Е.П. Яковлев). Были проведены машинные вычислительные эксперименты, в частности, было показано что при сокращении территории заповедника вдвое ее экосистема деградирует на пути исчезновения отдельных видов.

Усманов З.Д. вместе со своими коллегами Хайтовым Т.И., Ганиевым М., Пятковской Н. удалось создать математическую модель контроля состояния коллекционного материала и на ее основе разработать программу автоматического прогнозирования и поиска элементов коллекции, которые нуждаются в обновлении.

Пулатовым П.А. были предложены численные методы решения ряд нелинейных дифференциальных уравнений в частных производных, которые нашли свое применение для решения ряда задач геологии и земледелия.

Наврузовым С.Т. была предложена математическая модель оптимального оперативного управления процессом вододелиния с учетом интересов ирригации и выработки электроэнергии. Им же разработана модель функционирования водохозяйственной системы в речном бассейне и механизмы водораспределения в бассейнах трансграничных рек. Изучены вопросы согласованного выбора критериев и нахождения компромиссных решений между государствами, участвующими в распределении воды (на примере трансграничного бассейна р.Сырдарья и Амударья). Разработанные модели применены для решения практических задач управления водными ресурсами трансграничных рек Сырдарья и Амударья. Исследованы оценки возможных сценариев водопользования в этих бассейнах с целью нахождения компромиссных решений при управлении водных ресурсов с учетом интересов государств.

Зоидовым К. предложена система экономико-математических моделей для моделирования и прогнозирования развития экономики региона. Впервые для экономики Таджикистана построены производственные функции и на их основе проведен анализ зависимости развития экономики от производства

электроэнергии, урожайности хлопчатника и ряд других факторов. В продолжении этих исследований Бобоходжаевым Б. была предложена система моделей для оптимального экономического планирования в виде комплекса задач линейного программирования, предназначенных для оптимального планирования производственных мощностей, особенно для реализации Государственной программы Южно - Таджикского территориального производственного комплекса.

Саъдулаевым Р.И. была предложена математическая модель роста куста хлопчатника. Юсуповым М.Ч. разработана математическая модель системы почва - растительный покров для хлопчатника, которая позволяет не только моделировать протекание физиологических и ростовых процессов хлопчатника, но также прогнозировать его урожайность в зависимости от погодных условий, сортовых особенностей и физико-механических свойств почвы. Для замыкания всего технологического процесса выращивания хлопчатника Умаровым М.А. был разработан алгоритм оптимального планирования технологических процессов. Гулямовым М. была спроектирована модель прогнозирования динамики хлопковых вредителей. Им создана компьютерная программа, которая имитирует весь комплекс агротехнических и агрометеорологических мероприятий выращивания хлопчатника, позволяющий прогнозировать его урожайности в зависимости от ожидаемых погодных условий. Полученный опыт математического моделирования агроценоза был применен для дальнейших исследований по изучению влияния погодных факторов на урожайности сельскохозяйственных культур. В 90-е годы совместно с Институтом физиологии и биофизики растений Юсупов М.Ч. участвовал в моделировании протекания физиологических процессов озимых культур. В 2010 - 2012 годы Усманов З.Д., Юсупов М.Ч. совместно с учеными Института генетики Италии и Института физиологии и биофизики растений АН РТ активно участвовали в реализации проекта МНТЦ № 1635 на тему "Исследование влияния изменения климата на рост, развитие и урожайность пшеницы в Таджикистане". В ходе реализации проекта была создана математическая модель продуктивности пшеницы. Были проведены ряд компьютерных вычислений по влиянию изменения климата на урожайности пшеницы. Компьютерное моделирование различных погодных условий (различные температурные режимы и влажности воздуха, метеосадков) позволили биологам получить ответы на ряд вопросов по влиянию погодных условий на урожайности пшеницы без проведения натурных экспериментов.

В 80-е годы, когда еще не была осознана необходимость внедрения таджикского языка в среде информационно-коммуникационных технологий, Усманов З.Д. со своими коллегами - Исмаиловым М.А., Хайтовым Т.И., Ганиевым У. и Паллаевым Б., начал заниматься разработкой алгоритмов для автоматической обработки информации на таджикском языке. Эти исследования в дальнейшем получили развитие в трудах Усманова З.Д. и его учеников в Технологическом университете Таджикистана и Политехническом институте в г.Худжанде.

Вот краткий перечень некоторых из работ, выполненных им совместно со своими учениками:

- Разработка стандарта таджикской графики для использования в сетевой технологии (утвержден Постановлением Правительства Республики Таджикистан от 2 августа 2004г за № 330); через посредство Московского представительства фирмы MICROSOFT стандарт включен в редактор WINDOWS.

- совместно с О. Солиевым осуществлено внедрение через Министерство связи Республики Таджикистан разработанный ими драйвер раскладки таджикских букв на компьютерной клавиатуре и инструкцию по его установке для использования в повседневной работе

- совместно с Х.Худойбердиевым разработан и создан программно-технический комплекс для автоматического безударного озвучивания таджикских текстов

- совместно с Г.М.Довудовым разработана автоматическая система морфологического анализа словоформ таджикского языка

- совместно с О. Солиевым, Х.Худойбердиевым и Г.М.Довудовым разработана компьютерная программа автоматической проверки орфографии таджикского языка,

- совместно с О.Солиевым, Х.Худойбердиевыми С.Д.Холматовой созданы

- таджикско-русский компьютерный словарь,

- русско-таджикский компьютерный словарь.

- универсальный русско-таджикско-русский компьютерный словарь (MultiGanj),

- совместно с Л.А.Гращенко и А.Ю.Фоминим создан компьютерный таджикско-персидский конвертер графических систем письма

- совместно с А.А.Косимовым разработана компьютерная система идентификации автора таджикского текста.

В настоящее время Усмановым З.Д. создана научная школа Таджикистана по компьютерной лингвистике. Ныне в её составе 5 кандидатов наук и еще не менее 10 молодых исследователей, активно работающих в новой, чрезвычайно важной для Республике сфере современных информационных технологий.

Естественно, что в рамках одной статьи невозможно охватить весь спектр исследований академика Усманова З.Д. в развитии информатики Таджикистана. Есть еще много исследователей и ученых в области ИКТ, которые получили начальное напутствие от Усманова З.Д. и сегодня вносят большой вклад в развитие информатики Таджикистана.

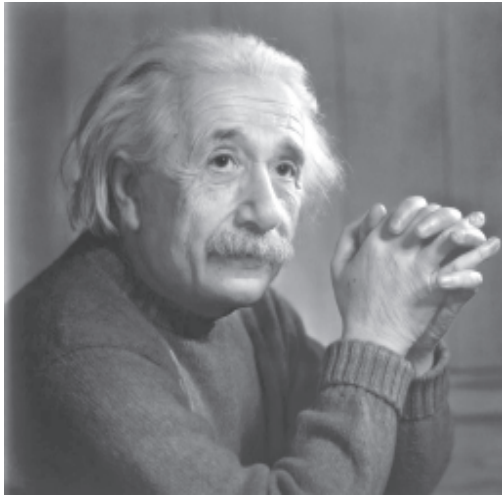
Большая научная школа Усманова З.Д. сейчас распределены по различным научным учреждениям и университетам не только Таджикистана, но и за его пределами. В эпоху развития ИКТ, открытия специальностей и факультетов по ИКТ в университетах страны большой вклад внесли и вносят именно те ученики Усманова З.Д., основной костяк которых готовился в 1980-е годы. Для молодой Республики Таджикистан эти кадры оказались чрезвычайно востребованными для развития образования в области ИКТ и их внедрения в своевременных условиях. Благодаря предвиденью Усманова З.Д. мы имеем в настоящее время достаточно авторитетный штат высококвалифицированных профессионалов, которые успешно обучают молодое поколение премудростям информационно-коммуникационным технологиям, что особо необходимо для развития экономики Республики.

Учитывая огромный вклад академика Усманова З.Д. в развитие информатики, его ученики давно называют его "Отцом информатики Таджикистана". И по праву своим самоотверженным трудом и личным примером он заслужил это высокое имя.

М. Ч. Юсупов,
к.ф.м.н., проректор по инновациям и образовательным технологиям Технологического университета Таджикистана

ON EDUCATION

[Abridged version of Einstein's address at Albany, N.Y., on the occasion of the celebration of the centenary of higher education in America, delivered on October 15, 1936].

The school has always been the most important means of transferring the wealth of tradition from one generation to the next. This applies today in an even higher degree than in former times, for through modern development of the economic life, the family as bearer of tradition and education has been weakened. The continuance and health of human society is therefore in a still higher degree dependent on the school than formerly.

Sometimes one sees in the school simply the instrument for transferring a certain maximum quantity of knowledge to the growing generation. But that is not right. Knowledge is dead; the school, however, serves the living. It should develop in the young individuals those qualities and capabilities which are of value for the welfare of the commonwealth. But that does not mean that individuality should be destroyed and the individual become a mere tool of the community, like a bee or an ant. For a community of standardized individuals without personal originality and personal aims would be a poor community without possibilities for development. On the contrary, the aim must be the training of independently acting and thinking individuals, who, however, see in the service of the community their highest life problem.

But how shall one try to attain this ideal? Should one perhaps try to realize this aim by moralizing? Not at all. Words are and remain an empty sound, and the road to perdition has ever been accompanied by lip service to an ideal.

But personalities are not formed by what is heard and said, but by labor and activity.

The most important method of education accordingly always has consisted of that in which the pupil was urged to actual performance. This applies as well to the first attempts at writing of the primary boy as to the doctor's thesis on graduation from the university, or as to the mere memorizing of a poem, the writing of a composition, the

interpretation and translation of a text, the solving of a mathematical problem or the practice of physical sport. But behind every achievement exists the motivation which is at the foundation of it and which in turn is strengthened and nourished by the accomplishment of the undertaking. Here there are the greatest differences and they are of greatest importance to the educational value of the school. The same work may owe its origin to fear and compulsion, ambitious desire for authority and distinction, or loving interest in the object and a desire for truth and understanding, and thus to that divine curiosity which every healthy child possesses, but which so often is weakened early. The educational influence, which is exercised upon the pupil by the accomplishment of one and the same work, may be widely different, depending upon whether fear of hurt, egoistic passion or desire for pleasure and satisfaction is at the bottom of this work.

The second-named motive, ambition or, in milder terms, the aiming at recognition and consideration, lies firmly fixed in human nature. With absence of mental stimulus of this kind, human cooperation would be entirely impossible; the desire for the approval of one's fellow man certainly is one of the most important binding powers of society. In this complex of feelings, constructive and destructive forces lie closely together. Desire for approval and recognition is a healthy motive; but the desire to be acknowledged as better, stronger, or more intelligent than a fellow being or

fellow scholar easily leads to an excessively egoistic psychological adjustment, which may become injurious for the individual and for the community.

Darwin's theory of the struggle for existence and the selectivity connected with it has by many people been cited as authorization of the encouragement of the spirit of competition. Some people also in such a way have tried to prove pseudo-scientifically the necessity of the destructive economic struggle of competition between individuals. But this is wrong, because man owes his strength in the struggle for existence to the fact that he is a socially living animal. As little as a battle between single ants of an ant hill is essential for survival, just so little is this the case with the individual members of a human community.

The most important motive for work in life is the pleasure in work, pleasure in its result, and the knowledge of the value of the result to the community. In the awakening and strengthening of these psychological forces in the young man, I see the most important task given by the school. Such a psychological foundation alone leads to a joyous desire for the highest possessions of men, knowledge and artist-like workmanship.

The awakening of these productive psychological powers is certainly less easy than the practice of force or the awakening of individual ambition but is the more valuable for it. If a young man has trained his muscles and physical endurance by gymnastics and walking, he will later be fitted for every physical work. This is also analogous to the training of the mind and the exercising of the mental and manual skill.

The school should always have as its aim that the young man leaves it as a harmonious personality, not as a specialist. This in my opinion is true in a certain sense even for technical schools, whose students will devote themselves to a quite definite profession. The development of general ability for independent thinking and judgment should always be placed foremost, not the acquisition of special knowledge. If a person mastered the fundamentals of his subject and has learned to think and work independently, he will surely find his way and besides will better be able to adapt himself to progress and changes than the person whose training principally consists in the acquiring of detailed knowledge.

Gathered by English Teacher Yunusova Z.S.

ТАШАККУЛ ДОДАНИ НУТҚИ ХАТТИИ ХОНАНДАГОН ДАР ДАРСҲОИ ЗАБОНИ АНГЛИСӢ

Маълум аст, ки нутқи хаттӣ яке аз ҷаҳор рукни фаъолияти муошират ба ҳисоб меравад.

Мутаассифона, имрӯзо хонандагон ба муошират ва нутқи шифоҳӣ бештар аҳамият дода, ба навиштан диққати кам медиҳанд ва ин боиси дар вақти навиштан ба хатогиҳои гуногун роҳ додани онҳо мегардад.

Дар замони тараққиёти техникаву технология вобастагии ҷавонон ба ин ё он асбобҳои техникӣ, аз он ҷумла телефонҳои мобилӣ ва компютерҳо мушоҳида карда мешавад, ки ин сабаби танбалшавӣ ё ин ки пастшавии сатҳи дониши онҳо мегардад, зеро онҳо маълумот ва маводҳои тайёрро оид ба мавзӯҳои гуногун ба воситаи шабакаҳои интернет дастрас карда метавонанд.

Нутқи хаттӣ, яъне китобат, ин нутқи репродуктивӣ буда, чун воситаи хаттӣ ифода кардани фикри инсон хизмат мекунад ва он тавассути аломатҳои графикӣ сурат мегарад. Сарчашмаи нутқи хаттиро нутқи шифоҳӣ ва хониш ташкил медиҳад.

Дар ҷараёни таълими забони англисӣ нутқи хаттӣ нақши калон дорад. Аммо чунин мушкилотҳо ҳастанд, ки асосан хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар вақти навиштани онҳо ба хатогиҳо роҳ медиҳанд, ки барои пешгирии онҳо ва ташаккул додани нутқи хаттӣ мо омӯзгорон бояд аҳамияти ҷиддӣ диҳем:

1. Дар ду забон ҳарфҳои аз ҷиҳати навишт якхела мавҷуданд:
Aa [ei] - Aa Uu [i:] - Ии Pp [pi:] - Pp
2. Ҳарфҳои ҳастанд, ки онҳо қисман шабеҳанд:
Bb - Bb Kk Kk Hh - Hh Tt - Tt
3. Ҳарфҳои мавҷуданд, ки дар алифбои забони тоҷикӣ ба назар намерасанд: Ff, Gg, Ii, Jj, Ll, Qq, Rr, Ss, Vv, Ww, Zz

Ҳангоми навиштани диктант ва қорҳои хаттӣ хатогиҳои имлоӣ ба назар мерасанд, ки мо омӯзгорон бояд диққатро ба ҳамин самт ба роҳ монем.

Калимаҳои ҳастанд, ки дар он баъзе ҳарфҳои мавҷудбуда хонда намешаванд. Масалан: when [wen], like [laik], daughter [do:te], car [ka:]

Мо бояд фақат аз муаммо ва камбудии нағму аз пайи ислоҳи он бошем. Барои пешгирии кардани чунин галатҳо дар нутқи хаттии хонандагон меҳодам яқинанд намуди машқҳои пешниҳод намоям, зеро ба воситаи машқҳо ва такрор ба такрор навиштани онҳо хонандагон метавонанд бидуни хатоги нависанд.

Таълими нутқи хаттӣ се марҳиларо дарбар мегарад: 1. шиносӣ, 2. машқунӣ, 3. истифодабарӣ

1. Дар синфҳои 1-4 (ибтидоӣ) яке аз марҳилаҳои ин шиносӣ бо ҳарфҳо, овозҳо, дифтонгҳо, калимаҳо мебошад. Баъдан, машқи хати ҳарфҳо ва калимаҳо гузаронида шуда, тавассути асбобҳои аёнӣ: расмҳои гуногун ва ашёҳои хонандагон вазифадор карда мешаванд, ки онҳо дар дафтар ва ё дар тахтаи синф нависанд. Инчунин дар варақаҳои калимаҳои оро, ки дар онҳо баъзе ҳарфҳои партофта ё ҷойгояшон иваз шудаанд, ба онҳо тақсим карда, ислоҳашонро хоҳиш мекунем.

2. Дар синфҳои 6-9 супоришҳо бояд мушкилтар ва мувофиқи синну соли онҳо бошанд. Хонандагон бояд бо калимаҳои мустақилона ҷумлаҳои тартиб диҳанд, ба ҷумла ё матнҳои додашуда саволҳо гузошта, аз рӯи расмҳо ё оид ба мавзӯҳои гуногун матн тартиб дода тавонанд ва исмҳо, феълҳои замони гуногун, сифатҳо, калимаҳои гуногунро бо муродифҳои он нависанд, ки онҳо (хонандагон) тавассути ин гуна машқҳо ҳам аз ҷиҳати грамматика ва ҳам аз ҷиҳати нутқи хаттӣ дониши худро ташаккул медиҳанд.

3. Дар синфҳои болоӣ хонандагон бояд мустақилона мазмуни матнро бо тарзи кӯтоҳ, яъне эссеҳо ва диктантҳои эҷодӣ навишта тавонанд.

Дар забони англисӣ нутқи хаттӣ узви ҷудонашавандаи забон ба ҳисоб рафта, дар ҳамаи муассисаҳои таълимӣ омӯзгорон бояд ба омӯзиши он аҳамияти ҷиддӣ дода, онро хуб ба роҳ монанд. Бояд гуфт, ки ин буд танҳо қатрае аз дарёи калон дар мавзӯи инкишофи нутқи хаттии хонандагон. Меҳостам, ки омӯзгорони фанни забони англисӣ аз ин бетараф намонад, фикру мулоҳизаҳои худро оид ба ин масъалаи муҳим баён намоянд.

Парвина Ҳақимова, омӯзгори фанни забони англисии литсейи инноватсионии "Душанбе"

24-уми октябри соли 2017 дар толори маҷлисоҳои донишгоҳи воҳурии донишҷӯёну омӯзгорон бо қорамандони масъули ШВҚД-1 дар ноҳияи Фирдавсии шаҳри Душанбе баргузор гардид, ки дар он саравал муовини ректор оид ба илм ва татбиқот Ҳақимов Ф.Қ. суҳанронӣ намуда, зикр кард, ки чунин воҳуриҳо дар асоси дастури супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни воҳурии бо сохторҳои мақомоти қудратии кишвар ва ҳамзамон дар баромади хеш дар

"Рӯзи Дониш", ки 30-юми августи соли ҷорӣ дар Академияи Вазорати қорҳои дохилӣ баён гардиданд, инчунин тибқи нақша-чорабиниҳои Раёсати ВҚД дар шаҳри Душанбе дар тамоми муассисаҳои таҳсилоти олии касбии шаҳри Душанбе гузаронида мешаванд.

Воҳурии имрӯза, - суҳанашро давом дода гуфт Ф. Ҳақимов, - ба мавзӯҳои доғи рӯз аз қабилӣ пешгирии ҳодисаҳои номатлуби худкушӣ ва суйиқасд ба он, шомилшавии ҷавонон ба ҳизбу ҳаракатҳои ифротгаро, ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурий ва сатҳи ҷинояткорӣ дар

ПЕШГИРИИ АМАЛҲОИ ЗИШТУ НОМАТЛУБ

байни донишҷӯён, тарбияи онҳо дар рӯҳияи ватандӯстӣ, риояи қонуно ва тартибу одоби ҳамаидаи инсонии ҷавонон дар ҷаҳони муосир бахшида шудааст. Сипас, аз ҷониби ӯ ҳайати меҳмонон муаррифи карда шуданд.

Муовини сардори ШВҚД-1 дар ноҳияи Фирдавсӣ, подполковники милитсия Ёрмуҳаммад Ботуров дар хусуси сатҳи ҷинояткорӣ миёни ҷавонон ва наврашон маълумоти мушаххас дода, риштаи суҳанро ба подполковники милитсия Ализода С. дод. Мавсуф доир ба ҷиноятҳои дар соли равон руҳода ва ҳолатҳои ширкат доштани нобилиғону ҷавонон дар сар задани онҳо мисолҳо овард. Инчунин қайд намуд, ки имрӯз дар Тоҷикистон барои таҳсилу пешравиҳои ҷавонон тамоми шароит муҳайё гардидааст ва теъдоди зиёди ҷавонон аз ин имконият пурсамар истифода мебаранд. Дар айни замон боиси таассуф аст, ки баъзе аз онҳо нисбат ба ҳуқуқҳои дигар шаҳрвандон беэҳтиромӣ зоҳир намуда, даст ба ҷиноят мезананд. Мавсуф дар бораи ҷиноятҳои тайи 9 моҳи соли 2017 аз ҷониби наврашону ҷавонон содиршуда

маълумоти оморӣ ва мисолҳои мушаххас овард. Инчунин сабаб ва оқибатҳои даст задани ҷавонону наврашон ба муноқишаҳои фардӣ гурӯҳӣ, ғошигаӣ, нашъамандию нашъачаллобӣ, гаравидани онҳо ба ташкилоту созмонҳои террористӣ ва экстремистӣ, ҳизбҳои динӣ ва амсоли инҳо мавриди таҳлилу баррасӣ қарор гирифтанд. Зикр гардид, ки аз ҷониби баъзе донишҷӯён риоя накардани талабот оиди истифодаи телефонҳои мобилӣ ва ба дарсҳо бо мошинҳои шахсӣ омадани онҳо низ муҳолифи қонун буда, чунин донишҷӯён ва волидайнӣ онҳо дар раванди татбиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи масъулияти падару модар дар таълим ва тарбияи фарзанд" ва Қонуни ҶТ "Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон" ба ҷавобгарӣ қашида мешаванд.

Муовини аввали сардори гурӯҳи "Авангард"-и ВҚД ҶТ Аслам Хушвақтов низ зимни суҳанронӣ қайд намуд, ки соли 2017 аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Соли ҷавонон эълон гардид,

ки ин албатта боиси ифтихори тамоми мову Шумо ҷавонон мебошад. Дар ҷавоб ба ин ғамхориҳои Пешвои муаззами миллатамон мо ҷавонон бояд шабу рӯз заҳмат кашем, тамоми илмҳои замонавиро аз худ намоем ва созандагони имрӯз фардои кишвари азизамон бошем. Барои мо ҷавонон имрӯз тамоми шароитҳои фароҳам оварда шудаанд, вале сад афсӯс, ки баъзе ҷавонон тинҷиву осудагии кишвари азизамонро нодида гирифта, даст ба амалҳои номатлуб мезананд.

Дар анҷоми воҳурии меҳмонон ба саволҳои додаи аҳли толор ҷавобҳои қаноатбахш гардониданд.

Воҳуриро сардори Хадамоти бехатарии донишгоҳ Ҷӯраҳонзода С.Қ. ҷамъбаст намуда, ташкилу гузаронидани чунин суҳбату воҳуриҳо, ки минбаъд низ идома хоҳанд ёфт, муфид арзёбӣ кард ва ба меҳмонон бораи ташриф овардану суҳбати пурмазмун доир намуданашон аз номи раёсати донишгоҳ ва аҳли толор миннатдорӣ баён намуд.

Ф. Табаров, сардори шуъбаи қор бо ҷавонон ва варзиш

САҲМИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ ДАР РУШДИ СОҲАИ КИТОБДОРӢ

Китоб дар радифи модар ва Ватан арзандатарин муқаддасот ба ҳисоб меравад.

Эмомалӣ Раҳмон

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар таърихи миллати тоҷик пеш аз ҳама ҳамчун як инсон китобдӯст шинохта шудаанд. Сарвари хирадманди давлатамон китобро дар баробари муқаддасотин арзишҳо - Модар ва Ватан гузоштаанд, ки ин нишонаи таваҷҷуҳи хосса доштани Президенти кишвар ба китоб аст. Сиёсати пешгирифти Пешвои миллат дар даврони Истиқлолият боиси рушди соҳаи китобдорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон гардид. Бунёди бинои нави Китобхонаи миллии Тоҷикистон, ки дар Осиёи Миёна бузургтарин аст, қабули як қатор қонунҳо дар соҳаи китобдорӣ, Қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти китобдорӣ", "Дар бораи иттилоот", "Дар бораи ҳуқуқҳои муаллиф ва ҳуқуқҳои вобаста ба он", "Дар бораи таъбу нашр" ва дигар санадҳои қабулгардида далели гуфтаҳои болоянд.

Дар натиҷаи сиёсати пешгирифти Пешвои миллат чиҳати чопи тамоми адабиёт шароити хуб фароҳам оварда шуд. Президенти мамлакат дар баромадҳои худ пайваста таъкид менамоянд, ки барои чопи адабиёт дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тамоми шароит муҳайё аст. Ҳатто ақсарият адабиёти барои ҷамъият муфид аз фонди захираҳои Президент чоп карда мешавад. Чуноне, ки зимни суҳанронии худ Эмомалӣ Раҳмон дар ҷамоиши байналмиллалии адибони кишварҳои ҳавзаи Наврӯз ва мулоқот бо зиёиёни мамлакат (20-уми март соли 2016) иброз дошт: Мо бо мақсади ба насли имрӯза расонидани афкори ашъори бузургони адабиёт аз ҳисоби Фонди захираи Президент нашри панҷоҳқилдаи "Ахтарони адаб" - ро ба роҳ мондем ва намунаҳои беҳтарини осори адибонро интизор кардем.

Дар тамоми воҳуриҳои Пешвои миллат бо аҳли илму адаб ғамхории бевоситаи Ҷаноби Оли нисбат ба соҳаи китобу китобдорӣ дида мешавад. Сарвари давлат нақши китобро дар ҷомеа борҳо иброз доштаанд. Дар ифтиҳоти Китобхонаи миллии Тоҷикистон Пешвои миллат таъкид намуданд, ки "Китоб дар назди мардуми мо чунон қадру манзалате дорад, ки онро зери болини тифли навзод мегузоранд, бо ният ва умеде, ки дониш ҷароғи равшани дили ӯ ва дар гирудори зиндагӣ ҷавшани танаш бошад. Ин аънаи нек бояд идома ёбад ва ба наслҳои оянда дарси ибрат гардад.

Китоб як рӯки муҳими тамаддуни башарӣ ва ҷузъи ҷудонопазирӣ зиндагии инсон аст. Аз ин ҷост, ки мардуми олам бо арзи эҳтиром ба ганҷинаи маънавии ниёгон китобхоро дар ҳазинаи миллии хеш нигоҳдорӣ мекунанд, то ин ки наслҳои имрӯза ва оянда аз онҳо барои рушду камолоти маънавии худ истифода баранд.

Имрӯз нақш ва мақоми китоб ҳамчун манбаи муҳими дониш ва таҳқиқ, масоили гуногуни таъриху сиёсат, иқтисодиёту маънавиёт ва маорифи фарҳангӣ халқамон беш аз пеш меафзоида.

Ин гуфтаҳои Пешвои миллат далоили дараҷаи баланди хирадмандию ғамхории ӯ нисбат ба китобу фарҳанг ва миллати тоҷик аст. Ҳамчунин бояд зикр кард, ки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат муаллифи зиёда аз дусад китобҳои дар таърихи тоҷикон беназир ҳастанд, ки тамоми самтҳои хоҷагии халқӣ Ҷумҳурии Тоҷикистонро фаро мегиранд. Пешвои миллат дар баробари ин беҳтарин китобхон низ мебошанд. Сардори шуъбаи абонементи байни-китобхонаҳои Китобхонаи миллии Тоҷикистон иброз медоранд, ки аз соли 1999 хонандаи рақами яки шуъбаи Пешвои миллат мебошанд, ки пайваста аз фонди Китобхонаи миллӣ истифода мекоранд.

Ситора Абдумуминзода, мудири китобхонаи ДТТ

Кормандони китобхонаи Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон фаъолияти худро тибқи дастури супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, Қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти китобдорӣ", "Дар бораи иттилоот", "Дар бораи ҳуқуқҳои муаллиф ва ҳуқуқҳои вобаста ба он", "Дар бораи таъбу нашр", Низомномаи китобхона ва Шӯрои олимони донишгоҳ ба роҳ мондаанд.

Китобхона ҳамчун маркази асосии таъминкунандаи раванди таълим бо иттилоот ва ташаккулдиҳандаи салоҳияти касбии донишҷӯён нақши муҳим дорад.

Таҷрибаҳои гуногуни онанд, ки китобхонаҳо на танҳо барои донишҷӯён, балки барои тамоми ҷомеа дастрасиро ба дониш ва фарҳанг таъмин менамоянд.

Чуноне, ки китобҳо ҳамеша асосгузор ва инкишофдиҳандаи тамаддуни башарӣ буданд, китобхонаҳо ташаккулдиҳандаи малакаи маҳорат, илму фарҳанг, ақлу хирад, заковат ва дигар сифатҳои олиии инсонӣ мебошанд.

Дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти китобдорӣ" низ китобхона ҳамчун "муассисаи иттилоотӣ, фарҳангӣ ва таълимӣ" арзёбӣ гардидааст, ки нақши онхоро дар баланд бардоштани фаъолияти касбӣ муайян намудааст.

Батартибдорории вазифаҳои китобхона дар қонун гувоҳи боло рафтани нақши китобхонаҳо дар

НАҚШИ КИТОБХОНАИ ДОНИШГОҲИ ТЕХНОЛОГИИ ТОҶИКИСТОН ДАР ТАШАККУЛИ САЛОҲИЯТИ КАСБИИ ДОНИШҶӮЁН

азхудномаи иттилоотҳои фазои таълимӣ мебошад. Дар ин ҷо нақши ҷойгоҳи китобхонаҳо ҳамчун марказҳои таълимие, ки мутахассисони оянда тарбия менамоянд, дақиқ муайян карда шудааст. Донишҷӯён бо истифода аз фаъолияти иттилоотии китобдорӣ касбияти худро баланд менамоянд, донишҳои сатҳи ҷаҳониро аз бар намуда чун мутахассисони соҳибкасб дар рушди минбаъдаи Тоҷикистон саҳмгузор мегарданд.

Дар омӯзиши талаботҳои донишҷӯён аз китобхона бештар ягон қисми донишгоҳ муваффақ шуда наметавонад. Зеро муҳимияти китобхонаи донишгоҳӣ дар он аст, ки инсонро ғайр аз китоб ягон воситаи дигар маълумотнок карда наметавонад.

Китобхонаҳои донишгоҳ фаъолияти худро дар робита бо тамоми тахассусҳои донишгоҳ ба роҳ менамояд ва ба донишҷӯён иттилооти мушаххасро мерасонад.

Тавре ба ҷамагон маълум аст, пешрафти минбаъдаи тамоми соҳаҳо аз сатҳи омодагии касбии мутахассисони оянда вобастагӣ дорад. Салоҳиятнокии мутахассис кафолати пешрафти оянда ва мавқеи арзанда пайдо намудани он дар ҷамъият аст. Мутахассиси босалоҳият ҷамонест, ки донишҳои касбии

РОҲАНДОЗИИ РАВАНДҲОИ ИННОВАТСИОНӢ ДАР ФАЪОЛИЯТИ КИТОБХОНАҲОИ МАКОТИБИ ОЛӢ

Чунин буд мавзӯи семинари муфиде, ки 27-уми октябр бо ибтиқори раёсати Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар толори китобхонаи донишгоҳ баргузор гардид.

Семинаро бо сухани муқаддимаӣ муовини ректор оид ба илм ва татбиқот Ҳақимов Ғафурҷон Қосимҷонович оғоз намуда, меҳмонон - муовини директори Китобхонаи миллии Тоҷикистон Салима Раҷабова, муовини директори Китобхонаи давлатии патенту техникаи Маркази миллии патенту иттилоот Умедҷон Мирзоев, муовини директори Китобхонаи миллии Тоҷикистон Гадобек Маҳмудов, мудири шуъбаи хизматрасонӣ ба муштариёни Китобхонаи миллии Тоҷикистон Н. Манусуровро ба аҳли толор муаррифӣ намуда, хайрамақдам гуфт.

Ғафурҷон Қосимҷонович нақши китобхонаҳо, бахусус китобхонаи Донишгоҳи технологияи Тоҷикистонро дар раванди таълиму тарбия, ганӣ гардидани донишу малакаи касбӣ, васеътар намудани ҷаҳонбинии устодону донишҷӯён, хуллас рушди ҷамаҷонибаи донишгоҳ назаррас маънидод карда, истифодаи самараноки техникаи технологияи нави муосирро омилҳои асосии пешбурди кор дар ин самт арзёбӣ намуд. Ӯ инчунин аз таҷрибаи китобхонаҳои пешрафтаи дунё, аз ҷумла китобхонаи Дрездени Олмон ёдовар шуда, изҳори умед ва боварӣ намуд, ки бо таъсис додани манбаи ягонаи электронӣ дар байни китобхонаҳои макотиби олиии кишвар сатҳи сифтаи кор дар ин самт боз ҳам хубтар беҳтар хоҳад шуд.

Сипас, муовини директори Китобхонаи миллии Тоҷикистон С. Раҷабова дар мавзӯи "Нақши роҳандозии равандҳои инноватсионӣ дар фаъолияти китобдорӣ", муовини директори Китобхонаи давлатии патенту техникаи Маркази миллии патенту иттилоот У. Мирзоев дар мавзӯи "Истифодаи

дабарии техника ва технологияи муосир дар китобхонаҳо", мудири шуъбаи хизматрасонӣ ба муштариёни Китобхонаи миллии Тоҷикистон Н. Манусуров дар мавзӯи "Роҳандозии равандҳои инноватсионӣ дар фаъолияти Китобхонаи миллии Тоҷикистон", мудири китобхонаи Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон Ситора Абдумуминзода дар мавзӯи "Масъалаҳои роҳандозии равандҳои инноватсионӣ дар фаъолияти китобхонаҳои макотиби олиӣ" маърузаҳои пурмазмун намуда, ба таври назариявӣ амалӣ роҳҳои боз ҳам хубтар ба роҳ мондани хизматрасонӣ ба мутолиакунондагон, истифодаи самараноки технологияи пешрафтаи муосир, беҳтар гардонидани фаъолияти китобхонаҳои аънавию электронӣ, вусъат бахшидани ҳамкориҳо бо китобхонаҳои шахру навоҳии кишвар, самти фаъолияти шуъбаи автоматикунии Китобхонаи давлатии патенту техникаи Маркази миллии патенту иттилоот, нақши китобхонаҳои донишгоҳӣ дар баланд бардоштани савияи донишу малакаи касбии донишҷӯён, беҳтар намудани сатҳи сифати гузаронидани чорабиниҳо, ба таҷдиди назар эҳтиёҷ доштани хизматрасонии ҳам китобхонаи аънавию ва ҳам электрониро гуфта гузашта, дастуру маслиҳатҳои фоидабахш доданд.

Муовини директори Китобхонаи миллии Тоҷикистон Гадобек Маҳмудов зимни музокираи андешаояшро перомуни вазъии кунунии китобхонаҳо баён намуд. Ӯ аз ҷумла қайд кард, ки вазъии китобхонаҳои донишгоҳӣ нисбат ба дигар китобхонаҳо хеле беҳтар аст. Вале бо вучуди ин, дар фаъолияти онҳо низ камбудҳои ба назар мерасанд. Чунончӣ, коркард оид ба маводҳо қариб ки дида намешавад, ҳамкориҳо миёни китобхонаҳои макотиби олиӣ дар сатҳи паст қарор доранд, маводе, ки дар китобхонаҳои электронӣ мавҷуданд, феҳристи худро надоранд. Бо техникаи технологияи электронӣ таъмин набудани китобхонаҳо низ ба фаъолияти онҳо таъсири манфӣ мерасонад.

Дар хотимаи семинар Ситора Абдумуминзода аз номи раёсати донишгоҳ ба намоияндагони китобхонаҳои мактабҳои олиии шаҳри Душанбе, ки дар кори семинар фаъолона иштирок доштанд, изҳори сипос намуда, баргузори чунин чорабиниҳоро манфиатбахш арзёбӣ кард.

Р. Масъуд

Чиҳати беҳтарнамоии хизматрасонӣ дар китобхона дар самти ҳамкорӣ бо китобхонаҳои дигар донишгоҳҳо ва Китобхонаи миллии Тоҷикистон китобхонаи донишгоҳ фаъол аст. Ҳамзамон робитаи китобхона бо Китобхонаи илмии Маркази миллии патенту иттилоот, Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон, Донишгоҳи соҳибкорӣ ва хизмати Тоҷикистон, Донишкадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон, Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи М.Осимӣ, Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ва дигар китобхонаҳо назаррас аст. Ҳамчунин робитаи китобхона бо як қатор китобхонаҳои Федератсияи Россия ва дигар мамлакатҳои ба мо дӯст ба роҳ монда шудааст.

Гузариши чорабиниҳои фарҳангии маърифатӣ яке аз самтҳои муҳими кори китобхонаи донишгоҳ ба шумор меравад, ки ҳамасола зиёда аз сад чорабиниҳои гуногуни фарҳангӣ-маърифатӣ доир карда мешавад. Маҳфили доимоамалкунанда таҳти унвони "Олами маънӣ" дар китобхона таъсис дода шудааст, ки моҳе ду маротиба дар мавзӯҳои мухталиф баргузор мегардад. Маҳфил бо иштироки фаъолони китобхона доир гардида, дар ташаккули ҷаҳони маънавии донишҷӯён, ахлоқи онҳо кӯмак менамояд.

Донишҷӯён бо истифода аз манбаҳои аънавию электронии китобхона донишҳои касбии худро сайқал медиҳанд.

Ситора Абдумуминзода, мудири китобхонаи ДТТ

= = ОИНИ ЧАВОНМАРДӢ = =

ЧАСОРАТИ ДОНИШЧӢЁН

Онҳо чор нафаранд: Шоҳин Ашӯров, донишҷӯи курси 1-уми факултети менеҷменти молиявӣ ва инноватсионӣ, Саҳӣ Раҷабов, донишҷӯи курси 2-юм, Шаҳриёр Раҷабов, донишҷӯи курси 1-уми ҳамин факултет ва Аъзамҷон Мирпочоев, донишҷӯи курси 1-уми факултети муҳандисӣ-технологӣ.

Ҳар чор ҳам донишҷӯи фаъл ба шумор рафта, дар ҳафтаи донишгоҳ, ки ҳамаи донишҷӯён махсус меёбад, зиндагӣ мекунанд. ...Санаи 7-уми октябри соли

2017. Акрабаки соат ба яки шаб, аниқтараш 12⁵⁰ майл мекард. Баҷаҳо ҳанӯз ҳам машғули дарстайёркунӣ буданд. Ин дам яке аз онҳо бо даҳлез баромада хост, ки об биё-

рад. Ба ногоҳ чашмаш ба ҳонаи рӯ ба рӯи хобгоҳ буда, ки аз он дуд мебаромад, афтод. Шоҳин зуд омада вазъиятро ба рафиқонаш ва нозири бехатарии хобгоҳ Ҳабибулло Давлатов фаҳмонд ва худ сӯи ҳонаи дарғирфтаистода давид. Дари хонаро кӯфт, вале касе дарро накушод. Соҳибони ҳона ҳама масти хоб буданд. Ин дам Ҳабибулло Давлатов ҳамроҳи Шаҳриёр, Саҳӣ ва Аъзамҷон расида омаданд ва вориди ҳона шуда, як нафар занро бо чор фарзандаш аз коми оташ, ки алангааш торафт боло мегирифт, наҷот доданд. Бо қувваи донишҷӯени зикргардида оташ ба зудӣ хомӯш карда шуд.

Соҳибхона, ки аз вазъияти баамаломата ба таҳлука афтода буд, намедонист ба донишҷӯён чи гуна арзи сипосу миннатдорӣ кунад. Баҷаҳо бошанд ин рафтори ҷавонмардонро қарзи шаҳрвандии хеш донистанд.

Раёсати донишгоҳ часорат ва амалу рафтори шоистаи донишҷӯени зикргардидаро намунаи баланди одамгарӣ ва ҳисси масъулиятшиносии ҷавонони саодатманди кишвар маънидод намуда, онҳоро бо сипосномаҳои донишгоҳ сарфароз гардонид.

**Департаменти
корҳои тарбиявӣ**

ТАҶЛИЛИ ИДИ "МЕҲРҒОН" ДАР ДОНИШҒОҲ

номгӯи гуногуни маҳсулоти кишоварзӣ иборат буданд, баҳрогузорӣ намуда, хонандагони литсейи инноватсионии "Душанбе"-ро голиби ҷойи аввал, донишҷӯени факултети менеҷменти байналмилалӣ ва инвеститсиониро ҷойи 2-юм ва донишҷӯени факултети муштаракӣ тоҷикӣ-украинӣ "система ва технологияҳои компютерӣ"-ро сазовори ҷойи сеюм донистанд ва бо ифтихорномаҳои раёсати донишгоҳ сарфароз гардониданд.

Чорабиниро барномаи консертии омоданамудаи ансамбли "Нури Роғун"-и донишгоҳ бо суруду рақси ҷаззоб шукуҳи хосса бахшиданд.

**Наргис Гулбекова,
мудири шугъбаи
тарғиботию фарҳангӣ**

Санаи 19-уми октябри соли ҷорӣ дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон яке аз идҳои қадимаи тоҷикон-Меҳргон бо тантана ҷашн гирифта шуд. Меҳргон, ки ҷашни меҳнат ва бардоштани ҳосил аст, ба шарофати Истиқлолияти кишвари азизамон чун ҷашнҳои Наврӯз ва Сада дар сатҳи баланд гузаронида мешавад. Чорабини ба ин муносибат доирнамудаи раёсати донишгоҳ, ки бо сухани ифтитоҳии муовини ректор оид ба таълим Тошматов Маҳмуд Неъматович оғоз ёфт, баёнгарӣ гуфтаҳои болоанд. Донишҷӯени фаъоли донишгоҳ дар бораи таърихи ҷашни Меҳргон ва аънаҳои он суҳанронӣ намуданд. Сипас аъзоёни ҳамагон ба дастархонҳои идона ороштаи донишҷӯени факултетҳо, ки аз

ДОНИСТАН ХУБ АСТ

- Дар ҷаҳон аз лиҳози гардиши мол бензин дар ҷойи аввал ва қаҳва дар ҷойи дуюм қарор доранд.

- Ихтироқкори телефон Александр Грэхем Белл боре ҳам ба модар ё ҳамсари худ занг назада буд. Зеро ҳардуи онҳо кар буданд.

- Тибқи омори англисӣ одам ба ҳисоби миёна дар давоми зиндагии худ 100 000 километр пиёда роҳ мегардад.

- Ҳар як одам ба ҳисоби миёна як ҳафтаи умри худро дар интизори чароғи раҳнамо мегузаронад.

- 31 январи соли 1865 Менделеев рисолаи доктории худро дар мавзӯи "Пайвастшавии спирт ва об" ҳимоя намуда буд.

- Шоколад таърихи беш аз 3 ҳазорсола дорад. Христовор Колумб аввалин аврупоиест, ки шоколадро чашнда буд.

- Парчаи Аляскаро як навраси 13-сола сохтааст.

- Агар дар байни баъзе аз халқиятҳои кишварҳои Шарқ ба занҳо бидуни ҷодар ё сатр ба берун баромадан иҷоза набошад, дар Судони шимолӣ барои мардҳо лозим аст, ки чеҳраи худро дар берун пӯшонанд. Ин халқият арегам ном дорад.

- Номии кишвари Бразилия аз номи чормағз гирифта шудааст.

- Харитаи калонтарин дар Китобхонаи давлатии Берлин нигоҳ дошта мешавад. Он 250 килограмм вазн дошта, андозааш 1,70 x 2,20 метр мебошад.

Таҳияи Н. Туйчизода

ТАТБИҚИ ЛОИҲАИ MIND "ИДРА, ИННОВАТСИЯ, РУШД" ДАР ЧОҲОРЧӢБАИ БАРНОМАИ ERASMUS + "РУШДИ ЗАРФИЯТИ МАЪЛУМОТИ ОЛӢ" ДАР ДОНИШҒОҲИ ТЕХНОЛОГИИ ТОҶИКИСТОН

Лоиҳаи MIND "Идра, инноватсия, рушд" дар чоҳорчӯбаи барномаи ERASMUS + "Рушди зарфияти маълумоти олии фаъолияти худро аз соли 2016 оғоз намуда, мақсади асосии лоиҳа ин ташкили низоми устувори тайёр ва азнавтэйркунии омӯзгорон ва донишҷӯён дар фазои соҳибкорӣ бо ташкил намудани Маркази ҷавонон оид ба рушди малакаи соҳибкорӣ ва инноватсионии донишҷӯён дар донишгоҳҳои Осиёи Марказӣ мебошад.

Аъзоёни лоиҳаи маъмур 5 донишгоҳҳои Аврупо: Донишгоҳи Лас Палмас де Гран Канария (Испания); Донишгоҳи техникаи Барселона (Испания); Донишгоҳи Генуя (Италия); Донишгоҳи олии техникаи Лиссабон (Португалия); Донишгоҳи технологияи Словакия (Братислава) ва 10 донишгоҳҳои минтақаи Осиёи Марказӣ: Донишгоҳи миллии Қирғизистон; Донишгоҳи технологияи Ош; Донишгоҳи давлатии Талас; Гуруҳи консалтингии СВС-Қирғизистон; Донишгоҳи давлатии иқтисодии Тошкент; Донишгоҳи давлатии Бухоро; Донишгоҳи аграрии Самарқанд; Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон; Донишгоҳи тоҷикӣ-руси (славянӣ)-и Тоҷикистон ва Донишгоҳи давлатии Хоруғ буда, ҳамоҳангсози асосии он Донишгоҳи Лас Палмас де Гран Канария (Испания) ба ҳисоб меравад.

Қисматҳои асосии лоиҳа:

- тартиб додани картаи салоҳияти соҳибкорони ҷавон;

- таҳия намудани барномаи таълимӣ барои омӯзгони донишҷӯён оид ба вазифаи гузошта тавонистан ва ҳалли онро дарёфт кардан;

- стратегияи паҳн намудани лоиҳа;

- идораи лоиҳа;

- низоми идораи сифати лоиҳа;

- стратегияи азнавбарқароршавии лоиҳа.

Вазифаҳои асосии лоиҳа:

- ташкил намудани маркази рушди инноватсионии ҷавонон ва веб-латформа бо мақсади омӯзиш ва рушди малакаи тиҷоратӣ ва инноватсионии донишҷӯён;

- таҳияи веб-латформаи мустақиме, ки иштирокчиёни асосии он омӯзгорон ва донишҷӯён мебошанд;

- таҳияи мизи мудаваар (дар ҳар як кишвари аъзо аз Осиёи Марказӣ) бо мақсади муаррифии бехтарин бизнес - нақшаи донишҷӯён, ки ҷанбаҳои инноватсионии тиҷорати кишварро дар бар мегирад.

- омӯзиши донишҷӯён аз Осиёи Марказӣ;

- таҳия намудани маводҳои таълимӣ бо назардошти таҷрибаи пешқадами донишгоҳҳои Аврупо ва паҳн намудани онҳо дар байни ҷавонон мебошад.

Бояд қайд намуд, ки дар доираи татбиқи лоиҳа айнаи ҳол зиёда аз 83 нафар омӯзгорони донишгоҳҳои кишварҳои Осиёи Марказӣ дар Донишгоҳи техникаи Лиссабон, Донишгоҳи технологияи Братислава ва Донишгоҳи миллии Қирғизистон дар семинар-тренинго ширкат варзида соҳибӣ сертификатҳои гардиданд, аз он ҷумла аз Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон 9 нафар омӯзгорон иштирок варзиданд. Инчунин дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон Маркази ҷавонон оид ба рушди малакаи соҳибкорӣ ва инноватсионии донишҷӯён ташкил карда шудааст, ки дар он аз ҷониби омӯзгорон-тренерон машғулиятҳои оид ба таҳияи лоиҳаҳои соҳибкорӣ ва инноватсионӣ гузаронида мешавад.

Аз ҷумла, рӯзҳои 28-29 ноябри соли 2017 дар донишгоҳ дар чоҳорчӯбаи татбиқи лоиҳаи MIND мизи мудаваар бо иштироки васеи намоёндагони Вазорати саноат ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ассотсиатсияи соҳибкорони Ҷумҳурии Тоҷикистон, Палатаи савдо ва саноати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ЧСК "Ориёнбонк" ва соҳибкорони ватанӣ гузаронида мешавад. Ҳадафи асосии мизи мудаваар муаррифии бехтарин лоиҳаҳои тиҷоратӣ, соҳибкорӣ ва инноватсионии донишҷӯён буда, муаллифони 4 лоиҳаи бехтарин дар моҳи феврари соли 2018 ба кишварҳои Аврупо аз ҳисоби буҷаи лоиҳаи MIND барои иштирок дар семинар - тренинго ва дарёфти сармоягузорон фиристонида мешаванд.

Донишҷӯён имконият доранд, ки то санаи 27 ноябри соли 2017 лоиҳаҳои худро ба департаменти идораи ҷараёни таълим ва сифати таҳсилот пешниҳод намоянд.

Донишҷӯени гиромӣ имконияти худро аз даст надиҳед ва мо доимо музаффариятҳои шумоёнро интизорем.

**М. Тошматов, Ҳамоҳангсози миллии
лоиҳаи MIND, муовини аввали ректори ДТТ**

Фановар
Рӯзнома бо се забон:
тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ
чоп мешавад.
САРМУҲАРРИП:
Раҷабалӣ ШАРИФОВ

МУАССИС:
Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон

Ҳайати таҳририя:

Амонзода И.Т., Тошматов М.Н., Юсупова З.Р.,
Ҳақимов Ф.Қ., Бобоев Х.Б., Юсупов М.Ч.

Нишони мо:

734061- ш. Душанбе, кӯчаи Н.Қаробоев 63/3

Рӯзнома ба хотири риояи озодии афкор маводеро низ ба таъбир мерасонад, ки хилофи назараш аст. Аз ин рӯ, масъулияти ақидаи муаллифро ба уҳда намегирад.

Рӯзнома 04 июли соли 2017 таҳти рақами 007/рз-97 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб гирифта шудааст.

Рӯзнома дар ҶДММ «Мега принт»-и шаҳри Душанбе чоп шудааст. Теъдоди нашр 1000 нусха.